

K O M U N I K A T

Wyd. Okr. Rady Konwentu Org. Niepodl.

Nr. 94 26 listopada 1943 W.P. Rok V.

I. SPRAWY POLSKIE.

Wódz Naczelny gen. Sosnkowski dokonał inspekcji szkół junackich na Bli skim Wschodzie, w tow. gen. Tokarzewskie go i Szyszk-Bohusza. W przemówieniu do junaków wyraził się gen. Sosnkowski: "nie tylko trzeba umieć walczyć i umierać za Ojczyznę, trzeba również umieć żyć i pracować dla niej!"

Wśród odznaczonych żołnierzy St. Zjednoczonych znajduje się wielu Polaków. Świeżo odznaczono znów por. Mroczkowskiego, który posiada już 3 odznaczenia amer. Lotnik am. kpt Nowak otrzymał wysokie odznaczenie chińskie. Pilotował on samoloty, zaopatrujące Chiny. Ostatnio dzięki przytomności unyśku, uratował życie 20 osobom załogi samolotu.

50 inżynierów pol., pracujących w Turcji, zyskało sobie znakomitą opinię. Turcy zaangażowali początkowo kilku Polaków, z inż. Wędrychowskim na czele, dyr. zakładów RWD do wytwórni samolotów. Doskonałe rezultaty skłoniły Turcję do skompletowania zespołu RWD i Państw. Zakł. Lotniczych, któremu powierzono zreorganizowanie tureckiego przemysłu lotniczego wytwarzającego obecnie już 300 maszyn miesięcznie. Wbrew zabiegom Niemców powierzono również Polakom zorganizowanie wydziału lotniczego na tureckiej Politechnice, przy czym 3 katedry objęli inżynierowie polscy.

"Sokół" w Pittsburgu kosztem 1 1/2 miliona dolarów ufundował 3 bombowce, które nazwane: "Polski Sokół z Ameryki", "Duch Warszawy" i "Paderewski".

Niemcy zaprawiają Hitler Jugend do potwornych okrucieństw. Oddziały Hitler Jugend w Warszawie strzelały ostatnio do przechodźców na ulicy, katowały więźniów i popisowały się zbrodniczością.

Kilka tysięcy żydów ukrywa się jeszcze w spalonym warszawskim getcie. W bunkrach w rozbitych kanałach żyją jeszcze ci, którzy uszli ognia i rzezi. Polscy szmuglerzy zaopatrują ich w żywność kanałami. Niemcy patrolują getto. Codziennie odbywają się egzekucje, rozstrzeliwania ujętych zbiegów żydowskich i pol. szmuglerów. Z Majdanka przewieziono świeżo do Krakowa 25 tys. żydów do robót przymusowych. Ustalono listę winnych zbrodni w warsz. getcie z gub.

Fischerem na czele i dow. brygady SA-Leistem. Jeden z członków Rady Narodowej ujawnił 22.XI., że w Polsce zginęło dotąd 2 1/2 miliona żydów. Prawdopodobnie jeszcze w całej Polsce pozostało przy życiu żydów kilkaset tysięcy.

Prem. Mikołajczyk udzielił wywiadu redaktorom dzienników dominialnych. Wyowiedział się w nim przeciw możliwości stosowania wobec Polski metod podobnych do zastosowanych wobec Italii. Polska jest najstarszym Aliantem. Ma swój rząd legalny. W Kraju działają legalne władze, które trzeba będzie tylko ujawnić. Co innego Włochy. Tam rządu demokratycznego nie było. Trzeba go więc było dopiero zorganizować.

Pani Cecylia Mikołajczykowa, żona premiera jest zawzięcie prześladowana przez władze niem. 18 mies. spędziła już w więzieniach. Po śmierci gen. Sikorskiego, gdy Mikołajczyk został premierem, żonę jego, na rozkaz Himmlera unieszczono w Oświęcimiu.

W Turcji ukazała się książka "Polonia" młodego turec. pisarza. Przedmowę napisał Yalozin najpopulararniejszy publicysta tur. Pierwszy nakład jest na wyczerpaniu. Książka dostała się do rąk 150 parlamentarzystów turec. Na wstępie omawia ona przyjazne stosunki polsko-tureckie, następnie w barwnej formie podaje wiadomości o Polsce. Ilustracje i 4 mapy uzupełniają tekst. Książka nie ma charakteru podręcznika. Pisana jest żywo i barwnie.

"Hardy" omawia w osobnej ang. broszurze działalność pol. marynarki.

Admirał Cuhningham odznaczył wysokimi ang. odznaczeniami 3 oficerów i 5 podofic. marynarki pol.

"Swit" podaje, że Niemcy usilnie szerzą obecnie kult Fryderyka Wielkiego. Dlaczego? Bo ten właśnie król w czasie 7-letniej wojny często przegrywał, a potem na konferencji pokojowej, potrafił oszukać swych zwycięskich przeciwników.

W Londynie odbył się w dniach 13-18 XI. zjazd Polaków amer., służących ochotniczo w armii am. i wojsku pol.

"Piorun" ostrzeliwał ostatnio wybrzeże włoskie. Konwojował też kradziony, na którym znajdował się król Wiktor Emanuel i marsz. Badoglio.

"Dzik" zatopił 2 cysterny, 2 statki pasażerskie 1 statek transp., 3 duże banki. Ogółem zatopił 41 tys. ton.

"Sokół" zatopił statki o 11 tys. ton. Wiceprem. Kwapiński oświadczył, iż ko-

misja UNRRA rozpatruje pol. wniosek o użyciu sił roboczych i zasobów niem. do odbudowy krajów zniszczonych. Pomoc UNBRA będzie planowa i długotrwała. Kapitał zakładowy jest równy 5-krotnemu rocznemu budżetowi Polski. Prace UNRRA będą wstępem do rozbudowy ekonomicznej świata. Żądania Polski są rozpatrywane w licznych komisjach.

"NYH. Tribune" zamieścił wywiad z wic. prem. Kwapińskim o staraniach rządu przyjęcia z pomocą rodaków w Kraju. Za pośrednictwem Międzynar. Czerw. Krzyża starano się np. o dostarczenie dzieciom pol. tranu. Niemcy stanowczo się sprzeciwili. Niemcy po wojnie będą zmuszeni do danin na rzecz krajów zniszczonych i do robocizny.

W Chicago odbył się wiec protestacyjny przeciw prześladowaniu przez Niemców dzieci pol. Przemawiał cenzor Światlik. Zebrano 5 tys. dolarów i przesłano je na ten cel do rąk p. Heleny Sikorskiej. 130 dzieci pol. z Meksyku przybyło do St. Zjednoczonych.

Min. spr. zagr. Romer oświadczył przedstawicielom prasy pol.: "wojna weszła w fazy decydujące. Nasza postawa nie uległa zmianie. Liczymy na przyjaźń i lojalność W. Brytanii, oraz na żywą sympatnię St. Zjedn. Zdajemy sobie sprawę, że naszą wielką siłą jest oblicze moralne sprawy, o którą walczymy. Szusznym sprawą jak wierzę, zwycięży".

"Sozial Demokraten" pisze obszernie o wizycie Himmlera w Polsce. Ruch podziemny pol. bardzo silnie wzrasta. Sytuację chce Himmler opanować przy nowym szefie policji w G. G. gen. Koppe, który źle zapisał się na tym stanowisku w Wielkopolsce.

Major Urbanowicz, d-oy słynnego dywizjonu 303 został przydzielony do głównej kwatery sił lotniczych w Chinach.

W Stanisławowie doszło do rozstrzelania przez Niemców 27 Ukraińców za wrogie akty wobec władz. Stracono również 2 popów.

A P E L

Zwracamy się do naszych Czytelników i Przyjaciół z usilną prośbą, aby dla Pol. Oddziałów Bojowych składali na ręce kolporterów komunikatu ciążką bieliznę, swetery, szaliki, rękawice, opuce, a również paczki kawy, herbaty zioł. i suchary. Żółnierzy pol. ma prawo wyczekiwać dowodów pamięci, miłości i uznania od społeczeń-

stwa Polski Walczącej.

II. SPRAWY NAJWAŻNIEJSZE.

Pamiętamy dobrze jak Berlin manifestował radośnie na wiadomość o bombardowaniu Warszawy we wrześniu 1939. Teraz przyszła wreszcie kryska na Matyska i sam doznaje, co to znaczy cierpieć bombardowanie. 17. XI. przeżył bolesny pierwszy atak. Teraz, w tym tygodniu Berlin bierze cios po ciosie. W nocy z 21 na 22. XI. silny zespół 4-motorowych bombowców RAF zjawił się o go z. 8-mej wieczór i w pół godziny zrzucił ponad 2500 ton bomb. Akcji bombowców sprzeciwiła się zaledwie kilka myśliwców niem. Pociski artylerii zdołały strącić 25 bombowców, co stanowiło nieznaczny procent atakujących. Zniszczono silnie centrum Berlina. Gnachy rządowe na Friedrichstrasse i Unter den Linden legły w gruzy. Budynek poselstwa szwajc. uległ zniszczeniu. Członkowie poselstwa ocaleli. Bomby padły również na gnachy poselstw szwedzkiego, franc., fińskiego. W 20 minut po zrzuceniu pierwszej bomby nastąpiła największa eksplozja jaką w ogóle słyszano na terenie Niemiec. Plac Aleksandra mocno zdewastowany. Pożary objęły całe dzielnice. Kilka jeszcze tygodni temu pisał dr. Ley: "jedno jest pewne, iż najgorszy okres, jeśli chodzi o naloty mamy już za sobą". Teraz Berlinczycy zobaczyli jak wygląda "dobry okres". Poniedziałkowy dzień szalały jeszcze pożary. Dworzec poczdanski i wszystkie linie z dworca zniszczone. Gnach ministerstwa spr. zagr. uległ bombom i pożarowi. Ucierpiały mocno zakłady Siemens i Askanie. Był to najsilniejszy nalot przeprowadzonych na stolicę, a zarazem najkrótszy. Zrzucony ładunek bomb był 5-krotnie większy od największego ładunku bomb, zrzuconego na przez Niemcy na Londyn. Ustał ruch na ulicach stolicy. Miema dopływu gazu i elektryki. Połączenia telefoniczne Berlin-Sztokholm i Berlin-Budapeszt były zerwane. Siostreniec króla szwedzkiego Gustawa hr. Bernadotte, który był w czasie nalotu w Berlinie, wyraził się, że po nalocie zamieszanie w stolicy było tak wielkie, że poselstwo szwedzkie nie mogło nawiązać z niemi. władzami kontaktu i nie doprosiło się pomocy. Obecnie poselstwo przeniosło się do ferm wiejskich, 100 km. od Berlina. 23. XI. w Berlinie pożarem były ob-

jęte jeszcze całe dzielnice, zwłaszcza Zakłady Siemens i A. E. G. Teżże nocy 23. XI. nastąpił nowy ciężki nalot, który trwał około 20 minut i był też b. skuteczny. 20 bombowców nie wróciło z nalotu. Przerwano program radiowy. Niektóre stacje zagraniczne dotąd nie są uruchomione. W gruzy poszły liczne budynki hitlerowskich dygnitarzy. Dziesiątki tysięcy Berlińczyków jest bez dachu, tysiące spędzają nocę na miastem z obawy przed bombami. Przerwano ponownie połączenie telefoniczne ze Szwecją. Dr. Schmidt z min. spr. zagr. jest ranny. Min. Speer zgubił w czasie nalotu wiele ważnych dokumentów. 24. XI. w nocy zjawily się nad Berlinem znów "Moskity" i zrzuciły wiele bomb. Od 1. I. 1940 r. padło na Berlin 12 tys. ton bomb. Lord Crainborne oświadczył 24. XI., że w ciągu pierwszych 10-miesięcy b. r. lotnictwo alianckie zrzuciło na Europę 130 tys. ton bomb, z tego na same Niemcy 112 tys. ton. "Daily Express" z 24. XI. pisze: "Berlin nie był przygotowany na atak, Berlin zniszczymy tak jak Hamburg. Nasze samoloty kierowane przez specjalnych wskazidrogów pewnie atakowały cele. Spustoszenia są w Berlinie ogromne!" "Daily Telegr." pisze: "Berlin jest jednym płomieniem. Podróżnicy, wyjeżdżający z Berlina są zupełnie roztrzęsieni. Mówią, że nie da się wysłować, co się w czasie nalotów dzieje. W mieście szalało równocześnie 5 tys. pożarów. Płonęły całe ulice, żar był tak wielki, że na ratunek dojść nie było można. Bomby zegarowe wybuchały przez długi czas po nalocie. Pasażerowie pociągów, które zdołały wyjść z Berlina, wyglądali od czadu i sady jak murzyni. W ciągu 3 nocy padło na Berlin 5 tys. ton bomb. Całe morze dymu, popiołu i sady unosi się nad miastem. Berlin jest obecnie najbardziej bombardowanym miastem świata. Jeden z korespon. szwedz. donosi, że min. Ribbentrop w stalowym hełmie, sam ratował rzeczy z gmachu ministerstwa.

W Berlinie oficjalnie zagrożono użyciem tajnej broni. Na konferencji prasowej rzecznik ministerstwa spr. woj. oświadczył, że wobec terrorystycznych nalotów na Rzeszę Niemcy "z żalem zostały zmuszone do użycia tajnej broni. Na pytanie korespondentów odnowił rzeczniczka wszelkich wyjaśnień. Musimy więc poczekać cierpliwie co zrobią Niemcy.

Prasa londyńska stwierdza, że bitwa o Berlin rozpoczęła się i ten oświatowy ośrodek hitleryzmu będzie zniszczony.

24. XI. otworzył posiedzenie parlamentu ang. król Jerzy VI. Mówił o planach powojennych odbudowy świata, o zamierzonych reformach w Anglii, o wielkich wojennych sukcesach Aliantów. "W przyszłym roku uderzać będziemy jeszcze potężniej".

Prez. Roosevelt w orędziu do Kongresu podał plan odszkodowań dla zdemobilizowanych żołnierzy amer. Omówił też wszystkie dziedziny życia społecznego St. Zjed. Projekt ubezpieczeń zbliżony jest do planu ang. Beveridgea.

Turecki dziennik "Sun Posta" donosi: rząd ang. prosił Turcję o wypełnienie zobowiązań, wynikających z przymierza ang.-tureckiego. Rząd turecki nie widzi jednak obecnie możliwości do wypełnienia tych zobowiązań. Rozmowy na ten temat są prowadzone dalej. "Daily Telegraph" sądzi, że Turcja nie przystąpi po stronie Aliantów do wojny przed wiosną. Atak na Bałkany nastąpi więc raczej z półwyspu apenińskiego.

III. SYTUACJA NA FRONTACH.

POŁUDNIE: VIII-ma armia opanowała południowy brzeg rzeki Sangro, zajęła Castel di Sangro, wewnątrz pasma Apeninów. 24. XI. zajęła wieś Alfadine i San Angela. Na odcinkach V-tej armii silna działalność artylerii. Na Bałkanach oddziały powstańcze rozpoczęły kontrofensywę, zwłaszcza w rej. Nowego Miasta. Lotnictwo atakowało Sofię i Taulon. Alianci ewakuowali wyspę Samos.

WSCHÓD: 22. XI. wojska sow. znalazły się w Żuku Dniepru o 20 klm. od punktu węzłowego Znamienka. Ofensywa niem. skierowana jest obecnie na linie Żytomierz-Kijów. Walki toczą się w rej. Czarniachowa, 20 klm. na północ od Żytomierza. Pod naciskiem wojsk niem. 23. XI. cofnięto się w rej. Brusikowa, 60 klm. na wschód od Żytomierza. 24. XI. donoszą o odparciu silnych ataków niem. na odcinku frontu kijowskiego. W rej. Czarniachowa i Brusikowa bolszewicy poprawili swe pozycje. Silne walki są również w rej. Homla. Moskale zbliżają się do miasta i atakują równocześnie z północy i południa. Kawaleria zagraża ostatniej linii połączeniowej Homla. Los miasta wydaje się przesądzony. W rej. Kremienozuka posuwają się Moskale naprzód

i zajęli stację Lekarewka. W rej. Mozyra zajęto szereg miejscowości i miasto Bragin.

DALEKI WSCHÓD: Wojska amer. wylądowały na 5 wyspie Archipelagu Gilberta - Apanama. Rozpoczęto ofensywę na środkowym Pacyfiku. Ostatnio zajęto 4 wyspę Betia. Bazy jap. na wyspach Marshalla są stale bombardowane.

IV. RÓŻNE.

Gabinet rumuński powziął decyzję ewakuowania Bukaresztu, Ploesti i Constantzy.

Gen. Devers d-oa amer. w Europie oświadczył, że wielkie pokacie Anglii są ewakuowane z ludności cywilnej dla przeprowadzenia wielkich manewrów armii inwazyjnej.

W Komitecie doradczym dla spraw Italii przedstawicielem W. Brytanii został Mac Millan, a St. Zjednoczonych Mac Murphy.

Nowym komisarzem w Libanie został Chateniot.

Radio węg. donosi, że oświadczenie min. Hulla, iż nie się nie zmieniło w stosunkach między St. Zjednoczonymi a Finlandią, wywołało w Finlandii sensację.

"Daily Herald" pisze: "musimy przygotować się na to, że koniec wojny w Europie jest raczej kwestią miesięcy niż lat. Trzeba liczyć się z możliwością kapitulacji Niemiec, względnie któregoś z państw wasalskich: Rumunii, Węgier, Finlandii, czy Bułgarii.

Komitet doradczy w Londynie będzie miał więc wiele pilnej roboty.

W zach. Szkocji wykryto wielkie złoża węgla kamiennego, oceniany na 200 milionów ton.

Najsilniejszy lotniczy silnik wyprodukowano w Anglii. Jest to motor gwiazdowy, 14-cylindrowy, o mocy 650 KM. pojemności 38.7 litr. Stosowany jest do bombowców dźugodystansowych i słynnych Beaufighter, używanych jako myśliwce dzienne, nocne i szybkie bombowce.

Major lotnictwa Oliver Stuart omawiał w radio taktykę bombardowań. Najtrudniejszy problem to doprowadzenie samolotów nad obiekt bombardowania. Niemcy doprowadzili bowiem do mistwstwa sztukę mylenia i maskowania. Trzeba mieć mocne nerwy i bystrą obserwację, aby wśród ognia walk, atakujących myśliwców i pękających pocisków arty-

leryjskich wyszukać właściwy obiekt. Obecnie wprowadzono więc samoloty, "wyznaczające drogę". Kierują nimi wyborni piloci, poprzedzający atakujące formacje, którzy wyszukują objekty i rzucają nad nimi bomby świetlne, omówionego na daną noc koloru, tak, aby bombardujący nie zostali zmyleni przez fałszywe pożary, wzniesione przez samych Niemców. Ta nowa metoda dała świetne wyniki. Bombowce docierają teraz do wyznaczonego obiektu i nie dają się zmylić Niemcom.

W Złotonoszy k. Połtawy wojska sow. zastały 12 tys. zwłok osób cywilnych, wymordowanych przy cofaniu się z miasta Niemców.

Jeden z deputowanych słowackich oświadczył się, iż zagranicą uważa się w wielu kołach Słowaków za narodowych socjalistów. Słowacja tymczasem wzięła udział z musu. Teraz wojna zbliża się do granic Słowacji. Słowacja nie pragnie wpływać na wynik tej wojny, chce wyłącznie zająć się tylko własnymi sprawami.

Sofia jest ewakuowana z ludności cywilnej. Ludność gromadnie opuszcza miasto przenosząc się na wieś.

Marsz. Petain złożył swoją dymisję z powodu sporu z gen. Lavalen. Marsz. Petain chciał zwołać parlament, co spotkało się z przeciwnym Lavala. Parlament miał wyznaczyć następcę Petaina i wprowadzić demokratyczne formy rządu.

---000---

Na fundusz prasowy złożono w zł.: Kajto 50, XY 15, Skarabeusz 25, Władzio 11, Zbigniew 100, Znaczek 15, Brzoza 10, Igrakowicz 10, Wiła 6, Kodana 10, Kwiatek 20, Dr. Eski 10, Piątka 10, Stefcio 500 ark. p.

Sprostowanie: W poprzednim numerze podano Ha 10, ma być 50.

Fundusz specjalny: Maryś 20.

Z ostatniej chwili: Wojska sow. podjęły nowe natarcie na Białorusi na południe od Mohylowa. W 3 dniach zajęto 180 miejscowości w tym Propojsk i Żurawicze 70 i 75 klm. na pld. wsch, od Mohylowa oraz Ostankowicze na linii kol. Homel-Mohylow. Postęp wynosi od 20-45 klm. W kuku Dniepru zajęty został Kriukow nad Dnieprem naprzeciw Krenieńcu. Ka oraz wiele innych miejscowości. Ataki niem. pod Korosteniem odparte.